

Wyrok z dnia 28 października 2003 r.

II UK 146/03

W celu uniknięcia zawieszenia prawa do emerytury (art. 103 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.) emeryt powinien rozwiązać wszystkie stosunki pracy, w których pozostawał bezpośrednio przed nabyciem prawa do emerytury, niezależnie od tego, czy do podstawy jej wymiaru przyjęto zarobki od wszystkich, czy też tylko od jednego z pracodawców.

Przewodniczący SSN Roman Kuczyński (sprawozdawca), Sędziowie SN: Zbigniew Myszka, Herbert Szurgacz.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 października 2003 r. sprawy z wniosku Czesławy K. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w W. o zwrot nienależnie pobranego świadczenia, na skutek kasacji wnioskodawczyni od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 23 stycznia 2003 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Decyzją z dnia 13 czerwca 2001 r. Oddział Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w W. ustalił nadpłatę wypłaty emerytury Czesławie K. za okres od 1 lipca 2000 r. do dnia 31 marca 2001 r. z powodu pobierania emerytury bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z Pogotowiem Ratunkowym w W.

Wyrokiem z dnia 23 stycznia 2002 r. Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Świdnicy oddalił odwołanie wnioskodawczyni od powyższej decyzji z uzasadnieniem, że wnioskodawczyni od 29 września 1998 r. do dnia 29 lutego 2000 r. była zatrudniona na podstawie umowy o pracę w Oddziale Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w W. w charakterze lekarza orzecznika i stosunek pracy został rozwią-

zany w związku z przejściem na emeryturę, natomiast od 1 lipca 1985 r. do dnia 31 marca 2001 r. wnioskodawczyni była zatrudniona na podstawie umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony w Pogotowiu Ratunkowym w W. Wnioskodawczyni zatem, mimo przejścia na emeryturę „kontynuował” stosunek pracy z Pogotowiem Ratunkowym, gdy tymczasem przepis art. 103 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 162, poz. 1118 ze zm.), w brzmieniu ustalonym przepisem art. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 2000 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 9, poz. 118), - obowiązujący od dnia 1 lipca 2000 r. - wprowadził zawieszenie prawa do emerytury bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta lub rencistę z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Wymieniony przepis nie różnicuje pracodawców, u których był zatrudniony emeryt przed uzyskaniem prawa do emerytury, jeżeli zatem wnioskodawczyni wykonywała pracę jednocześnie na rzecz dwóch pracodawców - dla dalszego pobierania emerytury powinna rozwiązać stosunek pracy z obydwojma pracodawcami. Jeszcze przed wejściem w życie omawianego przepisu wnioskodawczyni była o jego treści i konsekwencjach kontynuowania zatrudnienia pouczona (w decyzji waloryzacyjnej emeryturę z dnia 9 czerwca 2000 r. pkt 5 - pouczenia tłustym drukiem), a mimo to zatrudnienie w Pogotowiu Ratunkowym w W. nadal po dniu 1 lipca 2000 r. wykonywała aż do jego zakończenia z dniem 31 marca 2001 r. Tym samym wnioskodawczyni zobowiązana jest - po myśli art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS - zwrócić organowi rentowemu świadczenie pobrane nienależnie.

Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu wyrokiem z dnia 23 stycznia 2003 r. oddalił apelację wnioskodawczyni od powyższego wyroku, dzieląc jego ustalenia i wnioski.

W kasacji od wyroku Sądu drugiej instancji wnioskodawczyni zarzucała naruszenie prawa materialnego - art. 103 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przez jego niewłaściwą wykładnię, ponieważ w dacie wejścia w życie tego przepisu wnioskodawczyni nie kontynuowała zatrudnienia u pracodawcy, z którym z chwilą przejścia na emeryturę rozwiązała umowę o pracę, zaś dochody z zatrudnienia w Pogotowiu Ratunkowym nie

były uwzględniane przy ustalaniu wysokości świadczenia oraz naruszenie art. 138 ust. 1 pkt 1 tej ustawy ze względu na brak stosownego pouczenia wnioskodawczyni przez organ rentowy o zasadach zawieszalności świadczenia.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Kasacja jest nieuzasadniona i podlega oddaleniu. Z dniem 1 lipca 2000 r. wszedł w życie znowelizowany przepis art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stanowiący, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Użycie przez ustawodawcę terminu „pracodawca” w liczbie pojedynczej nie jest równoznaczne z ograniczeniem kontynuowania zatrudnienia tylko do jednego pracodawcy, lecz powinno być odnoszone do wszelkich stosunków pracy kontynuowanych przez emeryta po dniu nabycia prawa do emerytury. Inaczej rzecz ujmując, dla uniknięcia zawieszenia prawa do emerytury, emeryt powinien rozwiązać wszystkie stosunki pracy, wiążące go ze wszystkimi pracodawcami, u których pozostawał w zatrudnieniu bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, niezależnie od tego, czy do podstawy wymiaru emerytury przyjęto zarobki od wszystkich poszczególnych, czy też tylko od jednego z pracodawców. Wnioskodawczyni przyjęła więc błędną interpretację, że skoro do podstawy wymiaru emerytury przyjęto jej zarobki uzyskiwane w Oddziale ZUS w W., to kontynuowanie zatrudnienia w Pogotowiu Ratunkowym nie ma wpływu na zawieszenie prawa do emerytury.

W sytuacji wnioskodawczyni, kiedy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jej emerytury z zatrudnienia w ZUS przekraczał 250% i do tej wartości musiał być obniżony, wysokość zarobku w Pogotowiu Ratunkowym istotnie nie miała wpływu na wysokość emerytury. Jednakże wobec zmiany stanu prawnego z dniem 1 lipca 2000 r. na zawieszalność emerytury wpływ miał sam fakt pozostawania w nieprzerwanym zatrudnieniu w Pogotowiu Ratunkowym z okresu zarówno sprzed nabycia prawa do emerytury, jak i po tej dacie. Nie ma przy tym znaczenia, że prawo do emerytury wnioskodawczyni nabyła przed nowelizacją ustawy (art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS). Z dniem 1 lipca 2000 r. na wnioskodawczyni zaczął spo-

czywać niejako podwójny obowiązek - albo powiadomienia organu rentowego o osiągnięciu zarobku z tytułu nieprzerwanego kontynuowania zatrudnienia w Pogotowiu Ratunkowym, co spowodowałoby zawieszenie wypłaty emerytury z dniem 1 lipca 2000 r., albo też obowiązek rozwiązania z tą datą umowy o pracę z Pogotowiem Ratunkowym; kontynuowanie tej umowy do dnia 31 marca 2001 r. było właśnie przyczyną powstania nadpłaty emerytury. Nie może też wnioskodawczyni powoływać się na nieznaną sobie prawa, ponieważ decyzją organu rentowego z dnia 9 marca 2000 r., waloryzującą jej emeryturę ze względu na dłuższy staż pracy została ona szczególnie i wyraźnie (wyłączony druk punktu 5 pouczenia) poinformowana o zawieszeniu emerytury po dniu 5 lipca 2000 r. w razie nieprzerwanego kontynuowania zatrudnienia z okresu sprzed i po nabyciu prawa do emerytury. Okoliczność, że wnioskodawczyni zupełnie błędnie uznała, że zakaz kontynuacji zatrudnienia dotyczy tylko jednego pracodawcy - Oddziału ZUS w W., z którym istotnie stosunek pracy został rozwiązany, jest bez znaczenia, ponieważ prawo do emerytury nie jest związane tylko z jednym (ostatnim) pracodawcą, ale składa się na nie spełnienie łącznie wszystkich wymaganych warunków, w tym legitymowanie się odpowiednimi okresami ubezpieczenia na przestrzeni aktywności zawodowej, z reguły z całego życia. Z powodu więc nieprzerwanego zatrudnienia wnioskodawczyni w Pogotowiu Ratunkowym i jednoczesnego pobierania po dniu 1 lipca 2000 r. emerytury, przy zbagatelizowaniu (czy też wadliwej interpretacji) pouczenia o zawieszalności prawa do emerytury, emerytura ta podlegała zawieszeniu, a jej pobieranie spowodowało nadpłatę. Zarzut naruszenia przepisu art. 138 ust. 2 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS okazał się więc nieuzasadniony.

Z powyższych motywów Sąd Najwyższy nie znalazł usprawiedliwionych podstaw do uwzględnienia kasacji i w oparciu o art. 393¹² k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

=====